

Föreställningen om rättfärdigat krig

- USA:s argument som legitimerade Irakkriget?

Abstract

Rättfärdiga krig bygger på normer som finns i teorin om rättfärdiga krig samt i det regelverk som FN-stadgan utgör, vilket har inflytande på politiska beslutsfattare. Uppsatsen undersöker om dessa föreställningar underlättar eller försvårar att legitimera krig, samt hur argument kan anpassas utifrån jus ad bellum-principerna och FN-stadgan för att det ska bli rättfärdigat. Studien görs med hjälp av en idéanalys på fallet Irakkriget 2003 där Bushadministrationens argument för rättfärdigandet av kriget analyseras utifrån jus ad bellum-principerna och FN-stadgans rätt till självförsvar samt vålds- och aggressionsförbudet. Argumentens giltighet, hållbarhet och rimlighet prövas med idékritik. Analysen visar på att jus ad bellum-principerna blir ett verktyg för att underlätta att rättfärdiga ett krig om det kan framhållas argument för respektive princip. FN-stadgan har legala regler som begränsar när krig är tillåtna, vilket är gällande för alla stater, men är inte alltid försvårande då den erbjuder tolkningsmöjligheter.

Nyckelord: jus ad bellum, rättfärdiga krig, FN-stadgan, Irakkriget 2003, George W. Bush

Antal ord: 9987

Innehållsförteckning

1	Introduktion.....	1
1.1	Syfte och frågeställningar	1
1.2	Teori	2
1.3	Metod.....	2
1.3.1	Idéanalys	3
1.3.2	Idékritik.....	3
1.4	Material och källkritik	4
1.5	Avgränsning.....	5
1.6	Disposition	5
2	Teori.....	6
2.1	Framväxten av teorin om rättfärdiga krig	6
2.1.1	Jus ad bellum-principerna	7
2.1.2	Kritik på teorin om rättfärdiga krig	8
2.2	Normer.....	8
2.3	FN-stadgan.....	9
2.3.1	Rätt till självförsvar	9
2.3.2	Vålds- och aggressionsförbudet	10
2.3.3	Resolution 1441.....	10
3	USA:s världspolitiska läge.....	12
3.1	Amerikansk krigsföring	12
3.2	Operation Iraqi Freedom	13
4	Analys.....	14
4.1	USA:s argument	14
4.1.1	Rätt auktoritet	14
4.1.2	Rätt orsak	15
4.1.3	Rätt intention	16
4.1.4	Rimligt hopp om framgång	17
4.1.5	Sista utväg	18
4.1.6	Proportionalitet.....	18
4.2	Idékritik på USA:s argument	19
4.2.1	De kontradiktoriska proportionalitetsargumenten	20
4.2.2	Irak som hot.....	20
4.2.3	FN:s legitimitet vs. USA:s makt.....	21
4.2.4	Första utvägen?.....	22
4.2.5	Outtalade intentioner?.....	22

5	Slutsats	24
5.1	Hur har USA anpassat sina argument efter <i>jus ad bellum</i> -principerna och FN-stadgan för att legitimera kriget?	24
5.2	På vilket sätt underlättar/försvårar <i>föreställningen om rättfärdiga krig</i> att starta krig?.....	25
6	Referenser	26
6.1	Primärmaterial.....	26
6.1.1	Tal från Vita husets hemsida.....	26
6.2	Sekundärmaterial.....	27
Bilaga	29
	Bilaga 1: FN-stadgan	29
	Bilaga 2: Tabell	30

1 Introduktion

Saddam Hussein hade makten i Irak från 1979 fram till 2003 då han avsattes av USA. Under denna period var landet i krig, bland annat mot Iran på 1980-talet, därefter fick Irak stöd från USA vilket fortskred fram till Iraks invasion av Kuwait. FN:s säkerhetsråd krävde då att Irak skulle dra sig tillbaka, USA med den dåvarande presidenten George H.W. Bush fick därmed legitimitet att befria Kuwait (Hagman 2010-01-03). FN inledde handelssanktioner mot Irak som skulle vara gällande tills de uppfyllt kraven om att oskadliggöra sina massförstörelsevapen, dessvärre påverkade sanktionerna befolkningen i landet negativt. FN:s arbete försvårades då Irak vägrade samarbete samt erkände aldrig innehav av massförstörelsevapen och krävde att sanktionerna skulle släppa. Detta ledde till en konflikt 1998 där vapeninspektörerna tvingades lämna landet och först fyra år senare kunde de återvända. Som ett resultat av detta splittrades Säkerhetsrådet i Irak-frågan (*ibid.*).

Konflikter som denna existerar trots att det finns lagar och normer om hur och när krig ska föras (Aggestam 2004:20), därför undrar vi vilket inflytande dessa lagar, principer och normer har i praktiken.

1.1 Syfte och frågeställningar

Vårt syfte är att undersöka lagar om krig och om dessa kan underlätta, snarare än att försvåra att starta ett krig. Vår övergripande fråga blir då:

- På vilket sätt underlättar/försvårar *föreställningen om rättfärdiga krig* att starta krig?

För att kunna besvara den har vi fokuserat på ett fall, med underfrågorna:

- Vilka argument har Bushadministrationen använt sig av för att rättfärdiga kriget mot Irak?
- Hur har de anpassat sina argument efter *jus ad bellum*-principerna och FN-stadgan för att legitimera kriget?

Traditionen om rättfärdiga krig och *jus ad bellum*-principerna (se kapitel 2) har en betydande roll i den officiella diskussionen om krig i internationell politik (Sjöberg 2006:7, 17), detta trots att statsvetenskapliga teorier inte är förpliktigade att användas i politiskt beslutsfattande. Denna tradition är en sådan utbredd norm, och är delvis upptagen i FN-stadgan, därför anser vi att den kritiskt bör granskas.

USA:s intervention av Irak kommer att vara vår fallstudie och bygga på en textanalys av George W. Bushs tal (hädanefter Bush). Fallet belyser många

intressanta aspekter beträffande de lagar och normer vi valt att fokusera på. USA är världens enda stormakt i dagsläget vilket naturligtvis ger landet extra utrymme till handlande, och att de inte alltid behöver ta lika stor hänsyn till internationella normer om krig. Utifrån denna fallstudie kan vi undersöka hur USA förhåller sig till detta och undersöka om USA ens behöver rättfärdiga krig, då de inte fick legitimitet från FN.

1.2 Teori

Utgångspunkterna i vår studie om legitimering av krig blir teorin om rättfärdiga krig och FN-stadgans artiklar om självförsvar och våldsförbud. Vi kommer också att komplettera med resolution 1441, som direkt berör Irakkriget. Dessa teorier kommer vi sedan knyta an till USA:s argument för att få en uppfattning om hur krig legitimeras.

Detta kommer att bli en teorianvändande studie då vi vill använda teorin om rättfärdiga krig för att förklara fallet, hur USA har rättfärdigat sitt krig mot Irak. Teorin om rättfärdiga krig består dels av *jus ad bellum*, rätt att gå till krig, där vårt fokus ligger, men även *jus in bello*, rätt i krig.

1.3 Metod

I denna idécentrerade studie analyserar vi hur USA rättfärdigar kriget, detta genom att göra en idéanalys som avser att få fram hur USA:s regering argumenterar och legitimerar kriget. Detta ska sen kopplas till olika teorier om rättfärdiga krig för att kunna urskilja hur argumenten har anpassats efter FN:s stadga och *jus ad bellum*-principerna, för att få inblick i om teorin om rättfärdiga krig snarare stjälpes än hjälper.

Talen av Bush kommer hämtas från Vita husets hemsida. I urvalsprocessen begränsade vi oss till tidsperioden september 2002 till mars 2003. Att avgränsningen görs just till dessa månader är dels för att inte få för mycket material att gå igenom med hänvisning till uppsatsens storlek men också för att hitta de mest relevanta talen. I september 2002 höll Bush ett tal till FN, som av en del FN-anställda uppfattades som att det inte var frågan om USA skulle starta ett krig utan *när* (Karlsson i Anderberg, Cedergren, Ring, Ångström 2004:54). Detta tal kan ses som startpunkten för höstens arbete med resolution 1441 som är ytterst relevant för att förstå konflikten, upptrappningen för konflikten och USA:s beslut om en invasion. Enbart tal fram till krigsutbrottet kommer analyseras, samt hur USA argumenterade för att rättfärdiga det, inte hur de argumenterade för hur kriget sedan fördes. På Vita husets hemsida (gpoaccess.gov) kommer vi söka på orden "Iraq" och "Saddam Hussein" och "Operation Iraqi freedom" på åren 2002

och 2003. Vi kommer sedan gå igenom dessa för att kunna välja ut de med störst anknytning till Irak och där Bush, med allierade, argumenterar för kriget.

1.3.1 Idéanalys

Med hjälp av analysmetoden avser undersökningen att fokusera på de argument som är återkommande i talen. Denna analys lämpar sig att användas då det vid analysens påbörjande är klart vad som eftersöks (Beckman 2007:18ff). Då vår utgångspunkt är klar i vilken typ av dokument de argument som är relevanta för USA:s rättfärdigande av Irakkriget finns att hitta, passar denna analysstyp.

Idéanalysens första steg blir en innehållslig idéanalys för att få fram huvudargumenten i debatten angående en invasion av Irak, detta ger även utrymme för att finna outtalade argument. Vi anser att denna analys blir användbar för att få klarhet i vilka argument som används (Bergström och Boréus 2000:154). Nästa steg i analysen blir att identifiera vilka argument som ryms i jus ad bellum-principerna och sortera dem därefter och även föra en diskussion hur de stämmer överrens med FN-stadgan (se bilaga 1). Det är möjligt att vissa principer inte används i samma omfattning och att vissa argument kan passa in under flera principer. Resultatet kan då uppfattas som att vissa principer är viktigare än andra och tas mer hänsyn till. Argumenten kommer därefter tolkas utifrån om de är rimliga, hållbara och giltiga (Beckman 2007:55ff).

1.3.2 Idékritik

Eftersom de tal vi avser att analysera, kan tyckas försvara eller justera en viss politisk ställning tycker vi det skulle vara intressant att pröva argumentens i dessa texter för att utreda vad USA har lagt sin tyngdpunkt på. Vi syftar till att kritiskt granska dessa texter genom att använda oss av idékritik (Esaïasson, Gilljam, Oscarsson, Wängnerud 2007:238). Med hjälp av idékritiken är vårt mål att föra en diskussion kring huvudargumenten utifrån om de är *giltiga*, *hållbara* eller *rimliga* (Beckman 2007:55).

Giltighet Då ett politiskt argument prövas är det centralt att skilja på huruvida ett argument är sant eller logiskt (*ibid.* 57). Fokus här kommer att ligga på det senare då det är argumentets logiska uppbyggnad som avgör om det är giltigt, dock kan ett argument ha empirisk felaktig information. Vi testar argumenten med utgångspunkt i: *motsägelsefrihet* och *giltiga slutledningar*. Den förra inbegriper att vi tolkar talen och dess huvudargument för att se innebörden för att då kunna avgöra om där förkommer en självmotsägelse vilket gör att budskapet faller. Vidare analyseras det om argumenten är konträra eller kontradiktoriska. ”Om två påståenden är konträra kan inte båda vara sanna men båda kan å andra sidan vara falska [...] Om två påståenden är kontradiktoriska *måste* dock ett av påståendena vara sant och det andra falskt” (Beckman 2007:59). Den senare innebär en tolkning av sambandet mellan premisser och slutsatser för att komma fram till om

det är en giltig slutledning (*ibid.* 59f). För att tydliggöra, så behöver inte argumentation vara falsk bara för att den är ogiltig och vice versa.

Hållbarhet Enligt Beckman kan hållbarhetsprövningen sammanfattas med tre frågor: 1, Redovisas belägg för de påståenden som görs? 2, Är de belägg som redovisas hållbara? 3, Är de påståenden som görs möjliga att pröva? (Beckman 2007:65). Fråga ett syftar till att få fram om möjligheten finns att påvisa att vissa belägg saknas, vilket då är det exempel på hållbarhetens prövning eftersom inga slutsatser kan dras från antaganden som är ofullständiga. Fråga två ställs för att få fram svar angående beläggens "riktighet". Slutligen avser fråga tre att bedöma om argumentet kan prövas, exempelvis metafysiska argument går ej att pröva (*ibid.* 65ff).

Rimlighet Slutligen det sista analysverktyget vi ska använda oss av för att testa argumenten är det beträffande rimlighet. Med denna punkt avser vi att kunna analysera argumenten mer konstruktivt; då det inte alltid är möjligt att urskilja om argument är rimliga utifrån brister beträffande giltighet och hållbarhet. Detta analysverktyg tar utgångspunkt i huruvida argumenten som analyseras är rimliga kopplade till de värderingar, ideal och principer som är relevanta, i vårt fall jus ad bellum och FN-stadgan (*ibid.* 68ff). Vi ämnar se till vilken grad dessa värden har uppnåtts, inte att göra ett ställningstagande för de värden vi använder oss av, de symboliserar de "forskarglasögon" vi tar på oss för denna analys (*ibid.* 74ff).

1.4 Material och källkritik

Idéanalys och idékritik är en form av textanalys som oundvikligt ger en viss subjektiv tolkning av materialet. För att förminska validitetsproblemet med denna analysmetod utgår vi ifrån de givna värdena i teorierna för att få ett mer objektivt resultat (Esaiasson *et al.* 2007:63). Det teoretiska begreppet vi utgår ifrån är föreställningen om rättfärdiga krig, vilket vi definierar utifrån teorin om rättfärdiga krig samt FN:s stadga. För att mäta om ett krig är rättfärdigt utgår vi från principerna i jus ad bellum, som då blir våra operationella indikatorer. Detta blir en mall för den analys vi ämnar göra, genom att utgå ifrån dessa tydligt uppställda principer får vi en god intersubjektivitet (*ibid.* 24, 59ff), vilket leder till att om någon annan önskar göra samma typ av analys av de argument som framfördes från USA för att rättfärdiga Irakkriget ska de komma fram till ett likvärdigt resultat, bland annat genom att tydligt redogöra för USA:s argument.

Huvudsakligen kommer vårt material bestå av sekundärkällor när det gäller teorier och bakgrund, men talen av Bush och FN-stadgan är primärkällor. Många av våra källor är återkommande i litteraturen kring det valda ämnet, och vi kommer använda oss av författare som gjort flertalet publikationer och publicerats i flera olika vetenskapliga tidskrifter. Vi ämnar att hela tiden stärka uppgifter med flera oberoende referenser med olika ursprung, och på det viset styrka äktheten i empirin (Esaiasson *et al.* 2007:317ff). Författare är framför allt professorer i statsvetenskap, freds- och konfliktvetenskap, internationella relationer och

folkrätt. Vi förlitar oss på deras oberoende och forskningsetik, trots vår medvetenhet att även de innehar en viss förförståelse (*ibid.* 323).

Irakkriget startade 2003 vilket gör att böcker och artiklar skrivna om ämnet är aktuella, vilket gör att det inte finns någon anledning att tro att uppgifterna förvrängts då det inte skrivits ner långt efter att händelsen ägt rum (*ibid.* 320).

1.5 Avgränsning

I vår undersökning har vi avgränsat oss till en kvalitativ fallstudie. Vår ambition är inte att generalisera utan vi avser enbart att undersöka USA som aktör, Bush-administrationens agerande och argumentation i frågan kring en invasion i Irak. Vi kommer inte analysera Irak som aktör eller gå närmare in på FN:s agerande i konflikten.

Föreställningen om rättfärdiga krig beror på utgångspunkten i det världspolitiska läget, om man till exempel utgår ifrån ett liberalistisk, realistiskt eller marxistiskt synsätt, vilket hade varit en intressant aspekt då krig säkerligen rättfärdigats på olika sätt. Denna undersökning kommer dock inte göra kopplingar till några övergripande ideologier, utan ge en bild av USA:s världspolitiska läge och uppfattningar om deras krigsföring. Den kommer inte heller gå djupare in på USA:s tidigare inblandning i Irak eller de stöd landet har fått från USA utan detta är ett förslag på framtida forskning.

1.6 Disposition

I kapitel 2 presenteras de teorier vi utgår ifrån för att göra vår analys samt kort kritik mot teorin om rättfärdiga krig. I kapitel 3 görs en presentation av USA:s världspolitiska läge och deras sätt att förhålla sig till krig samt en kort bakgrund till Irakkriget. I kapitel 4 redovisas analysen där argumenten sorteras utefter jus ad bellum-principerna som sedan tas ett steg längre då de huvudsakliga argumenten prövas utifrån idékritik. Slutligen, i kapitel 5 kommer slutsatsen där frågeställningarna besvaras.

2 Teori

I vår uppsats står FN för normen tillsammans med teorin om rättfärdiga krig, jus ad bellum-principerna, som vi nu kommer förklara mer ingående. Inom teorin om rättfärdiga krig finns det en mängd olika teoretiker som har olika idéer om ämnet och som kan skilja sig mycket åt från varandra, deras åsikter om principerna för vad ett rättfärdigt krig går isär (Sjöberg 2006:8), vilket också syns i världspolitiken idag och kan skapa problem om vilka normer som ska gälla. I och med att vi vill undersöka hur teorin används idag för att rättfärdiga krig kommer vi främst fokusera på den sekulära delen av teorin, om när vi hänvisar till teorin om rättfärdiga krig är det till teorin i stort, annars namnger vi den enskilda teoretikern.

2.1 Framväxten av teorin om rättfärdiga krig

Kyrkofadern Augustinus anses av en del vara grundare av traditionen om rättfärdiga krig, men innan dess talade även Aristoteles om termen 'rättfärdigt krig'. Därefter vidareutvecklades idéerna av Thomas av Aquino, som främst berörde rätt orsak och intention (Aggestam 2004:10, Höglund i Aggestam 2004:27, Dinstein 2005:64). Den sekulära formen av teorin om rättfärdiga krig utvecklades av "folkrättens fader" Hugo Grotius under 1600-talet, och berörde ämnen som krigets rätt, baserat på idéer från upplysningstiden. Under denna tid utvecklades den suveräna staten och intressen för användandet av militärt våld, och rätt auktoritet kom att tillhöra den suveräna nationalstaten och inte en kung eller Gud, även om många av utgångspunkterna fortfarande var kristna (Aggestam 2004:10, Höglund i Aggestam 2004:29f, Malanczuk 1997:19).

Grotius och Francisco de Vitoria, med andra europeiska tänkare, utvecklade idéerna om rätt orsak och rätt auktoritet, där rätt orsak enbart var rätten till självförsvar, men innefattade även preventiv krigföring vid misstanke om hot för att försvara sin stat (Höglund i Aggestam 2004:31, Dinstein 2005:66).

Synen på krig har förändrats genom tiden, idag görs det skillnad på den *första* användningen av våld, aggressioner, och på självförsvar som den *andra* användningen av våld, vilket är lagfört i FN-stadgan (Aggestam 2004:10, Höglund i Aggestam 2004:28ff, Weiss, Forsythe, Coate 2004:15). Idag består jus ad bellum-principerna av dels de tre traditionella idéerna om rätt orsak, rätt auktoritet och rätt intention, och de moderna kraven om rätt proportionalitet, att det finns välgrundat hopp om seger, att våld är den sista utvägen och att insatser syftar till en varaktig fred (Höglund i Aggestam 2004:34).

2.1.1 Jus ad bellum-principerna

Rätt auktoritet: Principen tar upp vem som har rätt auktoritet och makt för att bedriva krig. Idag, i den nutida tolkningen av den sekulära teorin om rättfärdiga krig, anses endast stater under attack och FN:s säkerhetsråd vara de legitima auktoriteterna för att starta krig, enskilda grupper har inte den rätten (Sjoberg 2006:64, Holmes 1989:164, Bellamy 2006:124).

Rätt orsak: Vad som anses vara rätt orsak väcker meningsskiljaktigheter, och det finns olika sätt att se på 'rätt orsak' inom litteraturen om teorin om rättfärdiga krig. Idag är självförsvar, bestraffning och interventioner huvudanledningarna för att gå till krig (Sjoberg 2006:73, Orend 2001:87).

Självförsvar är den mest traditionella orsaken, vilket innebär att det är rättfärdigt att försvara sig och gå till motattack för en stat när den blir attackerad. Rätt till självförsvar är också en av få riktiga normen som det internationella samfundet har enats om (Höglund i Aggestam 2004:32.) och är inskriven i FN-stadgan. Självförsvaret måste dock ske inom rimliga gränser, till exempel är det förbjudet att använda kärnvapen (Sjoberg 2006:73).

Rätt intention: Kriget måste föras av rätt intention, alltså vad som är 'rätt orsak', men det måste också vara rätt bakomliggande motiv, och vara moraliskt lämpligt (Orend 2001:87, Holmes 1989:164). Rätt intention är inte att föra krig för att gynna sig själv och sina intressen eller för att individen ogillar fienden, rätt intention är om det är för det allmänna bästa (Bellamy 2006:122).

Rimligt hopp om framgång: Principen menar att framgång inte ska likställas med att vinna kriget, eller den krigförande maktens förluster och fördelar vid intervention, utan snarare ses som möjligheten att uppnå de politiska mål som eftersträvas. Rimlig chans till framgång behöver nödvändigtvis inte innebära fred, argumentation kan föras att fred inte går att uppnå med militära medel, utan är något som kommer senare. Men att upprätta en rättvis politisk ordning bör vara målet för alla krig (Sjoberg 2006:79–81). Orend menar snarare att möjlighet till framgång handlar om den mätbara påverkan som görs på situationen och därför kan krigsplanerna fortskrida om en positiv påverkan kan göras (Orend 2001:87).

Sista utväg: Krig ska vara sista utvägen för stater att lösa problem, alla andra fredliga alternativ måste ha uttömts innan krig kan bli legitimt, framförallt diplomati (Orend 2001:87, Holmes 1989:164). Uttömna alla alternativ kan tolkas bokstavligt eller mer metaforiskt (Sjoberg 2006:82) och Bellamy menar att idag innebär sista utvägen att noggrant utrett och övervägt olika strategier som kan leda till att det önskade målet uppfylls. Han menar vidare att om det skulle tolkas bokstavligt skulle aldrig användningen av våld bli legitim då det alltid finns andra, fredliga medel att ta till (Bellamy 2006:123).

Proportionalitet: Aktörerna måste väga fördelarna mot nackdelarna, om fördelarna är proportionella till förlusterna är det värt att kriga, men då inte enbart 'kostnaderna' för 'oss' utan de totala vinsterna och förlusterna för alla parter (Orend 2001:87, Bellamy 2006:123). Proportionalitet är inte enbart en aspekt av att gå till krig, utan finns även kvar under kriget och tillhör principerna i jus in bello (Holmes 1989:164).

2.1.2 Kritik på teorin om rättfärdiga krig

Bellamy, professor i freds- och konfliktvetenskap vid University of Queensland, har uppmärksammat problematiken angående de två rådande normativa aspekterna på synen beträffande rätt till krig. Antingen avgörs det när det är moraliskt rätt att kriga utifrån de principer som finns, eller så bedöms ett krig utifrån dess legala trovärdighet. Vidare menar Bellamy att förespråkare av traditionen om rättfärdiga krig anser att internationell lag är otillräcklig då fokus är på att bevarandet av ursprungsläget och vem som tillgrepp militär kraft först. I kontrast menar vissa att traditionen saknar relevans i samtida världspolitik och att stater använder internationell lag vid beslutsfattande. Dock bör det uppmärksammas att internationell lag delvis bygger på principer från teorin om rättfärdiga krig (Bellamy 2009).

Jus ad bellum belyser inte fullt problematiken med preventiv krigföring och hur sannolikt ett anfall är; ej heller huruvida det går att skilja på förebyggande självförsvarsattacker från aggressioner och krig som bygger på direkta hot (Aggestam 2004:17, Sjöberg 2006:74, 81). Det anses viktigt att det är verkliga, faktiska hot, och inte enbart hot om våld, som får leda till krig (Holmes 1989:164). Även Bellamy tar upp detta och menar att det i kontrast finns kritiker som menar att det inte behöver vara moraliskt fel att tillgripa våld först, även om det anses illegalt, för att återskapa en bättre ordning (Bellamy 2009).

2.2 Normer

Det internationella samfundet och relationer mellan länder bygger i mångt och mycket på gemensamma normer, att vi har en gemensam föreställning om hur vi beter oss och vad som är rätt och fel. Normer är inget konkret och kan därför uppfattas som vaga och oprecisa, men trots detta har de inflytande på världspolitiken, exempelvis rättsliga normer (Baier och Svensson 2009:26ff, 44). Idag karakteriseras det internationella systemet till stor del av regler och normer utan straffande kapacitet, och kan även ligga till grund för bättre relationer inom internationell politik (Finnemore och Sikkink 1998:889, 893).

Normer brukar ofta definieras som lämpliga handlingar för olika aktörer och som regler för beteenden (Baier *et al.* 2009:27, Finnemore *et al.* 1998:891, Opp 2002:132). Rättsregler anses vara en del av normer som formar ageranden, antingen som ett förbud eller en tillåtelse (Baier *et al.* 2009:35).

Nationella och internationella normer interagerar med varandra. En norm kan uppstå nationellt för att sedan bli en internationell norm och bli institutionaliserad i det internationella systemet. Mycket av FN:s arbete bidrar till att etablera normer och har på senare år bidragit till acceleration av normspridning (Finnemore *et al.* 1998:899). Ett problem som ofta återkommer är när normer kommer i konflikt med varandra (Baier *et al.* 2009:76), så som internationella och nationella lagar, eller FN-stadgans våldsförbud och deras rätt till självförsvar. Men även för att västvärldens normer skiljer sig från normer i andra kulturer.

2.3 FN-stadgan

FN-stadgan utformades efter Andra världskrigets slut 1945 som ett säkerhetspolitiskt dokument för att främst värna om internationell fred och säkerhet i framtiden. Den består av normer rörande staters lika rättigheter, fredliga lösningar på konflikter och säkerhet. De kapitel som behandlar den kollektiva säkerheten tar bland annat upp att konflikter ska lösas på fredligt sätt; parterna är folkrättsligt skyldiga att försöka lösa konflikten med fredliga medel (Bring 1999:13ff, Malanczuk 1997:26f, 364).

Vid skapandet av regimen var deltagarstaterna väl medvetna om faktumet att även icke- medlemsstater skulle påverkas, då FN:s mål är att upprätthålla en kollektiv säkerhet. FN-stadgans normer har allt mer kommit att kopplas till den *allmänna folkrätten*, som syftar till normer som är absoluta och bindande för alla stater, oavsett medlemskap i FN. Enligt Ove Bring bör dock en stor del av stadgan idag uppfattas som universell och tvingande enligt allmän folkrätt med hänvisning till det höga medlemsantalet och att varje ny medlemsstat binder sig till FN:s stadga. Utan godkännande från medlemsstaterna kan inte FN agera, så som vetorätten för de fem permanenta medlemsstaterna i säkerhetsrådet (Bring 1999:20ff, 158, Weiss *et al.* 2004:93).

2.3.1 Rätt till självförsvar

Beträffande huruvida stater har rätt till självförsvar behandlas i artikel 51 i kapitel VII (se bilaga 1) och inskränks inte av FN:s våldsförbud (Bring 1999:35, 150). Artikel 51 inbegriper även säkerhetsrådets roll beträffande hur de ska agera då en stat blir utsatt för väpnat angrepp och då internationell fred hotas. Det ligger i säkerhetsrådets intresse att vidta åtgärder för att återställa fred och stabilitet, samtidigt som den utsatta staten har rätt till självförsvar. Självförsvar gäller endast ”i händelse av ett väpnat angrepp” (FN-förbundet artikel 51) och är den enda legala användning av våld (Weiss *et al.* 2004:15). Det är vitalt att uppmärksamma att självförsvarsrätten inte är fullständig utan förväntas övertas av säkerhetsrådet för konflikthantering snarast möjligt. Detta ger då enligt en restriktiv tolkning inte rätten till preventiva krig, då självförsvaret *endast* får ske först när en attack har påbörjats. Rätten till självförsvar måste ske som en direkt följd av attacken, vilket innebär en tidsbegränsning för att undvika motattacker efter att hotet lagt sig (Bring 1999: 37, 150ff, Malanczuk 1997:311, 317).

Dessvärre lämnar artikeln tolkningsutrymme, det går bland annat att hänvisa till den naturliga rätten till självförsvar som inte kan inskränkas av väpnat angrepp. Det är svårt att rättfärdiga preventivt självförsvar då det inte kan säkerställas bevis för att en attack kommer att ske, till exempel syftet med en kärnkraftsreaktor (Bring 1999: 37, 150ff, Malanczuk 1997:311f, 317).

2.3.2 Vålds- och aggressionsförbudet

Vålds- och aggressionsförbudet, artikel 2.4 (se bilaga 1), är en essentiell norm i FN-stadgan, och kan ses som förverkligandet av en del av jus ad bellum-principerna. Artikeln behandlar förbud att använda våld då det inte skett provocerande krigshandlingar. Både hot och bruk av våld är förbjudet, oavsett om det är territoriellt eller politiskt. Detta förbud innefattar alla stater, även stater som inte är medlemmar i FN då det är internationell sedvanerätt (Bring 1999:68ff, Malanczuk 1997:309, Dinstein 2005:85). Även här lämnas tolkningsmöjligheter, det kan ses som ett absolut våldsförbud, vilket hävdas av majoriteten av FN:s medlemmar, eller som en restriktivare tolkning. Den restriktiva tolkningen innebär att en stat kan använda våld om det inte riktar sig mot territoriell integritet eller en stats politiska oberoende, därför kan humanitära interventioner vara rättfärdiga (Bring 1999:72f, Malanczuk 1997:309).

Våldsförbudet finns med i Friendly Relations Declaration (FRD) som antogs 1970 (Bring 1999:37ff). FRD innefattar sju principer som bland annat tar upp att stater ska avhålla sig från våld, istället ska de samarbeta och lösa konflikter på fredligt sätt. Stater har likställd suveränitet och ska inte heller blanda sig i andra staters egna angelägenheter och är förpliktigade att följa stadgan. FRD antogs enhälligt och har därmed legal status, vilket ger den extra tyngd (Bring 1999:37ff).

2.3.3 Resolution 1441

Säkerhetsrådet med sina 15 medlemmar framtog i november 2002 resolution 1441. Då Saddam Hussein undkommit en rad resolutioner gjordes denna resolution väl utarbetad och den utfäste seriösa konsekvenser om den inte skulle efterföljas (Malone 2006:174, Resolution 1441, 2002:4f). Den tar bland annat upp att Hussein inte har samarbetat med FN och Internationella atomenergiorganets (International Atomic Energy Agency, IAEA) vapeninspektörer, vilket har varit kravet i tidigare resolutioner från 1990-talet. Krav på att Irak ska ge dessa obegränsad och omedelbar tillgång för övervakning framställdes, samt att regimen ska upphöra förtryck mot sin befolkning och tillåta internationella humanitära organisationer att komma in i landet (Säkerhetsrådet 2002:1f).

Resolution 1441 gav Irak en sista möjlighet för avvärning där Hussein fick 30 dagar på sig att handhålla en fullständig deklARATION som innefattar alla aspekter av programmen för att framställa biologiska, kemiska och nukleära vapen samt andra vapen och system som kan användas som hot. I resolutionen framfördes det även krav på att IAEA och United Nations Monitoring, Verification and Inspection Commission (UNMOVIC) skulle få obegränsad och omedelbar tillgång till byggnader, underjordiska utrymmen, transporter, material, register, intervjuer med personer i Irak, och så vidare (Säkerhetsrådet 2002:4f).

Byers argumenterar att resolutionen är ett mästerverk i aspekten att den rent lagligt är utformad så att den medvetet bereder grund för huvudaktörerna. Detta i sin tur leder till att båda sidor av konflikten, för och emot, kan argumentera för sin ståndpunkt. USA anser sig ha den legala rätten till militärt ingrepp som

förebyggande självförsvar då 1441 menar att Irak har gjort en överträdelse av tidigare resolutioner, bland annat den som antogs 1991 efter Gulfkriget angående vapenvila, samt Iraks vägran att rätta sig efter vapeninspektions krav (Byers 2003, Shiner i Shiner, Williams 2008:43).

3 USA:s världspolitiska läge

Efter Kalla kriget har USA en unik position i världspolitiken som ensam supermakt utan någon potentiell rival, vilket möjliggör ett mer oberoende politiskt agerande. USA:s utrikespolitik har under 2000-talet karakteriserats av Bush-administrationens liberalistiska politik, Bush har exempelvis deklarerat att ett av hans mål har varit skapandet av demokratisk fred och enligt det liberalistiska synsättet kommer en demokratiseringsprocess i världen, med USA som frontfigur, leda till ett säkrare internationellt system (Cox i Baylis, Smith, Owens 2008:75f, Dunne *ibid.*118).

Det unilaterala privilegiet USA har som ensam ledare leder i sin tur till att landet oundvikligt är i en position med potentiella fiender. Amerikansk utrikespolitik har sedan 1990-talet kantats utav en osäkerhet från hotet beträffande terrorism. Detta tog sig explicit uttryck i attentatet mot World Trade Center (9/11) som satte djupa spår i USA:s utrikespolitik. Detta i samexistens med faktumet att landet innehar hegemonstatus har inneburit att de spänt sin ”militära muskel” gentemot terrorismen i hopp om att minska faran från islamismens hot mot USA (Cox i Baylis *et al.* 2008:76,84).

3.1 Amerikansk krigsföring

USA:s militärstrategiska ambition är ”total dominans”. Med denna position ifrågasätts det huruvida USA använder sin makt utefter de principer som upptas i jus ad bellum eller om deras status innebär att de har möjligheten att justera sina argument för krigsföring i symbios med nationellt intresse. USA:s demokratiska bakgrund sätter sin prägel på utrikespolitiken de för, till exempel namnet på interventionen i Irak som är uppkallad ”Operation Iraqi Freedom”, vilket tycks reflektera USA:s självbild som undsättare (Hyde-Price i Aggestam 2004:115ff).

För att återknyta till USA:s demokratiska bakgrund, vilken leder till att deras uppsättning normativa värderingar påverkar deras attityd till militärt våld. Efter 1945 uppstod det en paradox i amerikansk politik angående problematiken att föra samma linje i inrikespolitiken och utrikespolitiken där de verkar som frontfigur för den liberala världsordningen (*ibid.* 118). Oavsett om USA utgår ifrån de principer som finns i teorin om rättfärdigat krig eller ej, så har liberala demokratier en större press på sig att använda militärt våld på ett rättfärdigat sätt (*ibid.* 119). Då demokratier generellt innehar vissa normativa värderingar som bidrar till attityder till militärt våld. Dessa attityder bygger på att våld används effektivast då landet har allmänhetens stöd och att demokratiska regeringar bara kan använda sig av tvingande diplomati under speciella omständigheter. Attityden

bygger vidare på att demokratier tenderar att använda militärt våld enbart som en sista utväg, just för svårigheten i att få inrikespolitiskt stöd, och detta försvagas ytterligare på grund av att civila skadas. Fortsättningsvis är demokratier och känsliga för de skador som följer en militär aktion (Hyde-Price i Aggestam 2004:119f). Dessa värderingar har gjort att amerikansk krigsföring, redan innan Bush-regimen, kolliderat med FN:s syn på hur de ska arbeta för internationell fred. Interventionen av Irak 2003 illustrerar hur detta i sin tur har påverkat relationen mellan FN, som fundamental internationell organisation, och USA, som en av dess viktigaste medlemsstater (Thakur 2006:48).

3.2 Operation Iraqi Freedom

Enligt Stoessinger var det två händelser under början av 2000-talet som har fått enormt inflytande på USA:s krigsföring. De är på sätt och vis sammanlänkade, terrorattacken 11 september och USA:s efterföljande intervention av Irak 2003 (Stoessinger 2005:310). Konflikten tog sig uttryck då Bush identifierade Irak som en av staterna som ingick i "ondskans axelmakter" samt uttryckte rädslan angående terroristernas möjlighet att utnyttja de massförstörelsevapen som förmodades existera i Irak. Med utgångspunkt i detta började Bushadministrationen överväga de militära alternativen vilket i sin tur ledde till att det stöd USA hade fått från det internationella samfundet post- 9/11 försvagades då de tolkade USA:s planer som ett aggressionskrig (Hyde-Price i Aggestam 2004:132f). Men med 9/11 attacken i ryggen var Bush övertygad om att: "to wait for America's foe to strike first [was] not self-defense, it [was] suicide." (citat ur Stoessinger 2005:310f).

4 Analys

I vår analys kommer vi först sortera in USA:s argument utefter jus ad bellum-principerna, där vi även för ett resonemang kopplat till respektive princip och FN-stadgan. Sedan kommer vi in på idékritiken där vi väljer ut en del argument som vi kritiskt ska granska (se 1.3.2). För att få en överblick över hur vi har sorterat och sammanlänkat USA:s argument, jus ad bellum-principerna, FN-stadgan och resolution 1441 hänvisar vi till tabell i bilaga 2.

4.1 USA:s argument

Utifrån de olika kriterierna för jus ad bellum har vi sorterat in USA:s argument för att rättfärdiga kriget mot Irak genom att urskilja vilken princip deras argument hänvisar till, vi är medvetna om att vissa argument kan passa in på flera principer. Samma argument återkommer ett flertal gånger, därför är de citat vi tar upp exempel på argument från specifika tal, men de förekommer även i andra tal.

4.1.1 Rätt auktoritet

I sina argument gör Bush det tydligt att USA inte är beroende av vare sig FN eller andra stater när det kommer till USA:s egen säkerhet. Bush anspelar även på sitt ansvar som ledare för USA att skydda sitt folk och hänvisar till sin suveräna auktoritet, Bush säger ”The United States of America has the sovereign authority to use force in assuring its own national security” (17 mars 2003), och menar även att:

All free nations have a stake in preventing sudden and catastrophic attacks. And we're asking them to join us, and many are doing so. Yet the course of this Nation does not depend on the decision of others. Whatever action is required, whenever action is necessary, I will defend the freedom and security of the American people (Bush 28 jan 2003).

Alltså anser sig Bush ej behöva ytterligare en resolution, utan:”[...] resolution 1441 gives us the authority to move without a second resolution” (Bush 31 jan 2003). Genom att FN:s säkerhetsråd röstade igenom resolutionen menar Bush att de därmed godkände en intervention och om den inte uppfylls kommer det få ”serious consequences” (Resolution 1441 2002:5). Bush anser att världen i form av Säkerhetsrådet redan sagt sitt, och gjort det enhälligt. Han hänvisar även till att

en invasion är godkänd av den amerikanska kongressen: "[w]ith this resolution, Congress has now authorized the use of force [...]" (Bush 16 okt 2002).

Bush ser gärna att situationen ska lösas gemensamt med FN, samtidigt som han ifrågasätter vilken roll FN ska ha i världen och är rädd för att deras auktoritet ska undermineras ifall de inte säger ifrån och gör en tydlig markering:

[...] I was the guy that went to the United Nations in the first place. I said, 'Why don't we come together as a world to resolve this issue, once and for all? Why doesn't the United Nations stand up as a body and show the world that it has got the capacity to keep the peace?' (Bush 31 jan 2003).

Vid en presskonferens som Bush hade tillsammans med ledarna av de allierade staterna, där Blair (Storbritannien), Aznar (Spanien), och Barroso (Portugal) deltog, tar Aznar upp att ingen tyrann som Saddam Hussein får bestämma lagarna för internationell politik på grund av massförstörelsevapen (16 mars 2003), därför måste någon ingripa och ta ansvaret för världen och de fredliga länderna. Detta argument tyder på att USA, med allierade, anser sig ha den auktoriteten.

Frågan i detta fall är om USA hade rätten och auktoriteten att starta ett krig mot Irak, eller om detta borde ha legat på FN:s ansvar. Staters rätt blir legitim endast vid attack (se 2.1.1), om det tolkas bokstavligt kan det knappast påstås att USA var under en fysisk attack under hösten 2002 och våren 2003 när upptrappningen till invasionen skedde. Men om 11 september kopplas till Irak tas diskussionen ytterligare ett steg då självförsvarsrätten är tidsbegränsad och ska övertas av säkerhetsrådet (se 2.3.1). Detta kan då tyda på att FN:s säkerhetsråd skulle ha varit ansvariga för interventionen, eller åtminstone gett sitt godkännande till USA.

4.1.2 Rätt orsak

USA argumenterar för att Irak är ett verkligt hot, dels för USA och dess invånare men även den internationella freden. Det är även på grund av att Irak är ett reellt hot som Bush anser att USA för kriget i självförsvar:

It used to be that we could think that you could contain a person like Saddam Hussein, that oceans would protect us from his type of terror. September the 11th should say to the American people that we're now a battlefield, that weapons of mass destruction in the hands of a terrorist organization could be deployed here at home (Bush 6 mars 2003).

Många kopplingar, som den här, görs till terrorattackerna den 11 september 2001 som blir ett bevis på att det har hänt och att det kan hända igen. Det är också ett bevis på den inneboende, naturliga ondska som Hussein och terrorister med kopplingar till honom bär på: "[...] he's [Hussein] used these weapons [WMD] before. I mean, this is – we're not speculating about the nature of the man. We know the nature of the man" (Bush 6 mars 2003). Här påstår sig Bush veta att Hussein inte har förändrats och inte kommer att göra det, det är en statisk ondska.

Enligt Bush är den Irakiska regimen ett hot eftersom den "[...] continues to possess and conceal some of the most lethal weapons ever devised. This regime has already used weapons of mass destruction against Iraq's neighbors and against Iraq's people" (Bush 17 mars 2003). Vilket även stärker tron på att det inte finns några hinder för Hussein och är ett bevis på hans kapacitet. När han inte avvärjar uppfattar Bush det som ett hot mot omvärlden, därför vill USA handla nu istället för att vänta tills det är för sent; "[w]e must deal with threats before they hurt the American people again" (Bush 31 jan 2003) och "[w]e are acting because the risks of inaction would be far greater" (Bush 17 mars 2003). När Bush beskriver Hussein säger han "[...] he will remain a deadly foe until the end" (17 mars 2003), citatet speglar Bush syn på de fiendebilder som han har byggt upp om Hussein.

USA argumenterar även om humanitära skäl, Bush riktar sig mot folket i Irak och pratar om deras befrielse och rätt till frihet från den grymma diktatorn. Bush vänder sig till de irakiska folket och säger "[y]our enemy is not surrounding your country; your enemy is ruling your country" (28 jan 2003). Med detta vill vi sagt vill vi inte förringa Husseins och hans regims gärningar, men däremot betona hur Bush avsäger det irakiska folket deras åsikter om Hussein. Vidare bör det irakiska folket ha makten över sitt eget land och få möjligheten att bygga upp ett stabilt, demokratiskt samhälle, där USA ska hjälpa dem till detta. Oljetillgångarna ska gynna folket i Irak och deras framtid ska ligga i deras egna händer. "Unlike Saddam Hussein, we believe the Iraqi people are deserving and capable of human liberty. And when the dictator has departed, they can set an example to all the Middle East of a vital and peaceful and self-governing nation" (Bush 17 mars 2003).

Även i denna jus ad bellum-princip finns det flera olika orsaker som anses som rättfärdiga, men där självförsvaret kan tyckas som den allra mest 'rätta', vilket också är befast i FN-stadgans artikel 51.

4.1.3 Rätt intention

Huruvida om USA gick in i Irak 2003 med rätt intention kan vi aldrig säkert få veta. Det finns säkerligen dolda intentioner som aldrig framgick i Bushs tal till omvärlden. Men den 19 mars då Bush förklarade krig mot Irak sa han: "[w]e have no ambition in Iraq, except to remove a threat and restore control of that country to its own people" (19 mars 2003). Han fortsätter prata om intentioner som global fred och säkerhet. Principen tar upp att rättfärdigande av krig inte ska bygga på att gynna sig själv, vilket kan kopplas till det Bush nämner om internationella samfundets plikt att gå samman för det gemensamma bästa:

Every nation that shares in the benefits of peace also shares in the duty of defending the peace. The time has arrived once again for the United Nations to live up to the purposes of its founding to protect our common security. The time has arrived once again for free nations to face up to our global responsibilities and confront a gathering danger (Bush 16 okt 2002).

En annan aspekt beträffande rätt intention att intervensera i Irak är det som rör demokratiseringsprocessen. Bushs uttalade vilja att skapa demokratisk fred, där Irak är ett av de länder som ansågs nödvändigt att demokratisera för att bli en förebild i Mellanösternregionen och skapa en säkrare miljö. USA argumenterade att “[w]e’re committed to the goal of a unified Iraq, with democratic institutions [...]” (Bush 16 mars 2003), samt Bushs uttalade löfte till irakierna att “[w]hen Iraq has a government committed to the freedom and well-being of its people, America [...] will share a responsibility to help Iraq reform and prosper. And we will meet our responsibilities. That’s our pledge to the Iraqi people” (Bush 16 okt 2002). Ett annan uttalad intention USA hade angående Irakinterventionen var: “[o]ur goal is to fully and finally remove the real threat to world peace and to America” (Bush 16 okt 2002).

Vidare är det främst under denna princip, rätt intention, Bush visar tendenser på att justera argumenten. Ett exempel på det är hans uttalande angående hur han vill att irakierna ska uppfatta Amerikas goda vilja:

I hope the good people of Iraq will remember our history and not pay attention to the hateful propaganda of their Government. America has never sought to dominate, has never sought to conquer. We’ve always sought to liberate and to free. Our desire is to help Iraqi citizens find the blessing of liberty within their own culture and their own traditions (Bush 16 okt 2002).

Utöver det så har Bush under en presskonferens blivit kritiserad för att han ogillar fienden och att han redan efter händelsen 9/11 planerade interventionen av Irak. Diplomatin mot Irak ska då bara ha varit en charad för att upprätthålla uppfattningen om rätt intention. Bush menar att vid attacken börjades sanktioner diskuteras för tillbakahållningen av en diktator som Hussein. Dock medger Bush att säkerhetsstrategin för USA ändrades drastiskt när de insåg att de var känsliga för attacker (Bush 31 jan 2003).

4.1.4 Rimligt hopp om framgång

Denna princip syftar inte till en strävan för USA att vinna kriget i fråga utan efter att uppnå fred och ett bättre resultat relativt utgångsläget i Irak. Bush argumenterar för att “[w]e seek peace. We strive for peace” (28 jan 2003), men principen ifrågasätter huruvida krig kan leda till fred då det är ett mål på längre sikt och inte uppnås med militära medel. USA:s uttalade mål är fred för sig själv, för sina freds-älskade vänner, för de allierade och slutligen för folket i Mellanöstern. Samt “we will bring to the Iraqi people food and medicines and supplies and freedom” (28 jan 2003) vilket framställs som att interventionen är ett enkelt uppdrag. Vi anser att detta är en förenklad och naiv syn på vad krig och fred innebär, och om process som leder fram till en hållbar fred. Argument visar också på USA:s hopp om att kriget ska leda till en förändring av situationen, vilket även resolution 1441:s ultimatum kräver.

Denna princip är inget som Bush berör nämnvärt i sina argument då den är svår i bemärkelsen framtiden inte kan förutses, vilket lämnar öppet för oss att

tolka hans ambitioner om framgångar, både för amerikanerna och irakierna. Utgångspunkten för att gå till krig bör alltid vara att kriget ska vinnas men att säga säkert att det kommer lyckas vet ingen, men då USA är den i särklass överlägsna militärmakten är den möjligheten stor. Då ett av Bushs argument till kriget var att bekämpa terrorism kan det tyckas att de såg ett rimligt hopp om framgång till att göra det genom att få bort Hussein från makten då "Iraq is a part of the war on terror" (Bush 6 mars 2003), och bekämpa de farhågor som fanns kring terrorism.

4.1.5 Sista utväg

En invasion av Irak var den sista utvägen enligt Bush. Han framhävde de tolv åren av diplomati som följt sen Gulfkriget men att deras goda vilja inte har besvarats.: "[w]e've tried sanctions. We've tried the carrot of oil for food and the stick of coalition military strikes" (Bush 12 sep 2002).

Överenskommelser med olika resolutioner mellan Irak och FN, bland annat vapeninspektörernas arbete, var en del av försöken till samarbete. Dock uppfyllde Hussein inte kraven som ställdes i dessa resolutioner, och avbröt samarbetet med FN. Därmed ansåg Bush att omvärlden gjort allt de kunnat och att beslutet om invasion låg hos Hussein. Hussein kunde helt enkelt välja att följa kraven i 1441, men det gjorde han inte. Detta är ett citat som explicit uttrycker USA:s ståndpunkt:

Saddam Hussein can leave the country, if he's interested in peace. You see, the decision is his to make. And it's been his to make all along as to whether or not there's the use of the military. He got to decide whether he was going to disarm, and he didn't. He can decide whether he wants to leave the country. These are his decisions to make, and thus far he has made bad decisions (Bush 16 mars 2003).

Citatet stärks även av Barroso "[...] coming to our responsibility in case there is a conflict, I must say that the responsibility falls entirely on the dictator Saddam Hussein" (Barroso 16 mars 2003). Vi uppfattar detta som att USA med allierade avsäger sig ansvaret för krigets utbrott. Både Bush och de andra ledarna betonar självklart vikten att försöka lösa konflikter med fredliga medel innan våld tilltas.

4.1.6 Proportionalitet

Innan ett krig kan är det svårt att uppskatta de totala kostnaderna som denna princip involverar. Bush har i de tal vi analyserat uttryckt sitt noga övervägande av de kostnader och risker som ett resultat av icke-handling mot att handla skulle medföra. Vidare uttrycker han att USA kommer att göra allt för att hindra att oskyldiga ska komma till skada, men väl medveten denna risk klargör han att intentionen inte är att skada civilbefolkningen.

Bush framförde 6:e mars argumentet att USA har kommit till den punkt då de måste överväga att attackera Irak för att få bort hotet mot USA. Utifrån detta menade Bush att trots de kostnader attacken skulle medföra i form av liv och

pengar, var det inte värt i kontrasten till hot. I proportion till detta menar Bush att även Irakiernas frihet är omätbar (6 mars 2003). Ytterligare argument som styrker detta övervägande är Bushs uttalande då kongressen auktoriserade ett militärt ingrepp:

Like the Members of Congress here today, I've carefully weighed the human cost of every option before us. If we go into battle, as a last resort, we will confront an enemy capable of irrational miscalculations, capable of terrible deeds. As the Commander in Chief, I know the risks to our country. I'm fully responsible to the young men and women in uniform who may face these risks. Yet those risks only increase with time, and the costs could be immeasurably higher in years to come (Bush 16 okt 2002).

Med utgångspunkt i 1441 har för- och nackdelar redan vägts mot varandra och kommit fram till att ett ultimatum står i proportion till Husseins tidigare agerande, vilket Bush med allierade framhåller (Bush 16 mars 2003). Bush argumenterar även att alla åtgärder har tagits för att undvika krig och alla åtgärder kommer tas för att vinna det (17 mars 2003). Dock säger han inte att USA ska kriga med minsta möjliga åtgärder, och tar ej upp att kriget skall vara i proportion till motstånd eller fara, utan att de kommer göra vad som helst för att vinna: "[...] every measure has been taken to avoid war and every measure will be taken to win it. Americans understand the costs of conflict because we have paid them in the past. War has no certainty, except the certainty of sacrifice" (Bush 17 mars 2003).

Under principen proportionalitet väcks frågan om vilka liv som värderas högst, om det ens är möjligt att jämföra pengar med människor. Då argumentationen förs att kriget görs i självförsvar betyder ju även det implicit en högre värdering av amerikanernas liv, då USA är villig att riskera de civila i Irak som oundvikligen kommer att bli drabbade av kriget. Dock ifrågasätter vi om inte Bush säger emot sig själv, då han menar att han räddar både amerikanarnas och irakiernas liv vid intervention och om han inte gör det kommer fler att dö långsiktigt.

4.2 Idékritik på USA:s argument

När vi nu har klassificerat huvudargumenten i Bushs uttalanden halvåret innan interventionen i Irak 2003, inser vi att vissa är ständigt återkommande och vissa argument tycks svaga av olika anledningar. Vi ska nu ta upp de styrkor och brister som vi funnit i de argument vi anser vara de mest fundamentala att granska närmre.

4.2.1 De kontradiktoriska proportionalitetsargumenten

Vid analys av USA:s argument om proportionalitet säger de sig göra allt för att vinna kriget, detta ställer vi mot argumentet för *rätt orsak* som berör de humanitära skälen där civila inte ska drabbas. Utifrån det ställer vi oss frågan om dessa två intentioner går att förena med varandra. Om vi analyserar argumenten utifrån *giltighet* är en av utgångspunkterna motsägelsefrihet, vilket kan innebära att argumenten är antingen konträra eller kontradiktoriska, vilket då antingen betyder att Bush *inte* vill göra allt som krävs för att vinna kriget, eller att han *inte* vill göra allt som krävs för att skydda civila, eller att han inte vill göra något av det.

Att ta till alla medel för att vinna ett krig innebär enorma resurser, där USA är den starkaste militärmakten i dagsläget och satsar mer pengar än någon annan stat på sitt försvar, vilket gör dem militärt överlägsna (Hyde-Price 2004:115, Wiklund 2008:6), och kriget blir asymmetriskt. När Bush samtidigt argumenterar för att USA ska göra allt de kan för att hindra att oskyldiga kommer till skada framstår det som att han inte förstår konsekvenserna av ett krig. Nu i efterhand kan vi se konsekvenserna av kriget, år 2003 dog 12 065 civila av våld i Irak enligt beräkningar från Iraq Body Count (Iraq Body Count 2009-01-01). Proportionalitet är en svår princip då det är svårt att veta hur många som kommer att dö i ett krig, men för att framställa argumentet som giltigt bör kriget ha förts med andra medel för att verkligen se till de civilas bästa. Denna princip är nära sammanlänkad med jus in bello då proportionalitet även måste följas under kriget.

Invasionen ledde till en vinst för USA då Hussein avsattes (Wiklund 2008:4). Men siffrorna på döda civila från kriget visar på att USA inte gjorde allt de kunde för att förhindra att civila skulle drabbas. Detta tyder på att det första argumentet om att Bush skulle göra allt för att vinna kriget är det sanna argumentet, medan det andra argumentet om att han skulle göra allt för att skydda de civila är det falska.

4.2.2 Irak som hot

Utifrån idékritiken analyserar vi om det var *hållbart* att argumentera om en intervention på grund av misstankarna om Iraks massförstörelsevapen och den eventuella kopplingen till terrorism. Efter terrorattackerna den 11 september 2001 sökte Bushadministrationen att hitta kopplingar mellan regimen i Irak och al-Qaida. Kritiker ansåg också att USA förvanskade den information som fanns om Iraks militära kapacitet (Wiklund 2008:4, 13). Det är svårt att veta om USA verkligen trodde på att Irak skulle bli en kärnvapenmakt och att Irak utgjorde ett verkligt hot, eller om det fanns andra orsaker till en invasion. Därför är det av vikt att undersöka om det var berättigat för USA att uppfatta Irak på ett sådant sätt och om det är ett hållbart argument.

Naturligtvis redovisade USA olika belegg för sina misstankar om Iraks massförstörelsevapen, men FN:s vapeninspektörer hittade inga vapen och det

fanns inga tydliga bevis på att det sådana vapen fanns (Wiklund 2008:13). Det förekom heller inga bevis för en länk mellan Saddam Hussein och internationella terroristnätverk (Hyde-Price 2004:132f). Därför ifrågasätter vi om den informationen blir ett tillräckligt belägg för att vara ett hållbart argument, eller om det handlar mer om Bushsadministrationens uppfattning om vissa stater som "ondskans axelmakter" (*ibid.*).

Utifrån det som tidigare nämnts om USA som världens starkaste militärmakt är det tänkvärt att de som stat kände sig hotade av Irak. I och med att vissa orsaksargument inte kan anses hållbara kan det ifrågasättas om det fanns andra bakomliggande orsaker till USA intervention vid detta tillfälle. Stoessinger menar att "[...] he [Hussein] did not pose an imminent threat to the United States when the President decided to go to war with him" (Stoessinger 2005:305). Vi tycker det är intressant varför Hussein ville upprätthålla en bild av att Irak hade massförstörelsevapen. Han valde att inte samarbeta och vi upplever det som ett maktspel där FN och USA fick anpassa sig efter honom. Då det tidigare inte blivit större konsekvenser när Hussein brutit mot andra resolutioner kan det misstänkas att han inte heller förväntade sig det av 1441.

4.2.3 FN:s legitimitet vs. USA:s makt

Förespråkare av USA:s intervention ansåg att resolution 1441 gav USA rättmätighet att intervensera, och menade att USA:s politiska ledning gav dem maktbefogenhet utan FN:s stöd (Hyde-Price i Aggestam 2004:133). Irakkriget fick inte FN:s godkännande trots att Bush försökte få legitimitet, vilket tyder på att han kände ett behov att få dess bekräftelse. Men då han inte fick stöd ansåg Bush sig ha auktoriteten att göra interventionen i självförsvar. Resonemanget Bush för upplevs motsägelsefullt. Vid närmre granskning av argumentens *giltighet* ifrågasätts därför logiken. Det tycks kontradiktoriskt att först poängtera FN:s legitimitet som den fundamentala, och i nästa stund påstå att USA är i en position där de ej är i behov av FN:s stöd.

Då USA tar beslutet av intervensera utan FN:s stöd leder det att FN:s trovärdighet, status och auktoritet försvagas (Aggestam 200:17), vilket får än mer konsekvenser då USA väljer bort att följa dess rekommendationer som en av de viktigaste medlemsstaterna i FN. Bush pratar om FN:s betydelse för världsfred och stabilitet, samtidigt som han kritiserar deras 'passivitet'. Vid granskning av USA:s argument angående dess rätt till att intervensera, tyckas argumentet gå emot FN-stadgan, dels artikel 51 men också FRD. Exempelvis principen som berör staters suveräna likställdhet och att stater skall lösa sina internationella tvister med fredliga medel. Därmed betvivlar vi rimligheten i USA:s argument att de som suverän stat innehar rätt auktoritet. I kontrast till detta bör det även poängteras att även Irak bryter mot FRD- principerna, till exempel den om staters skyldighet att samarbeta med varandra, vilket ter sig uttryck i att de väljer att ej samarbeta med vapeninspektörerna (se 2.3.2).

4.2.4 Första utvägen?

Huruvida argumentet om sista utväg är rimligt utifrån jus ad bellum-principen är en tolkningsfråga. Principen säger att, ”[k]rig ska vara sista utvägen för stater att lösa problem, alla andra fredliga alternativ måste ha uttömts innan krig kan bli legitimt” (Se 2.1.1). Efter att diplomati fortskridit i tolv år anser Bush att interventionen är sista utvägen. Det finns belägg som styrker detta, exempelvis har de stöd i resolution 1441. I kontrast till detta, enligt Säkerhetsrådet med utgångspunkt i FN-stadgan, fanns det inte belägg nog, till exempel att en till resolution behövdes. Även Bellamy, motståndare till Irakkriget, anser att det inte fanns belägg nog utan att:

”[...] the overwhelming majority of states and most of humanity agreed with the Security Council that America’s justifications for war were inadequate. [...] there was neither just cause, right intention nor competent authority. We thought that war was disproportionate and likely to do more harm than good” (Bellamy 2009).

Detta tyder på att det fanns fler fredliga medel att tillta innan USA kunde ha ansett att argumentationen för sista utväg skulle vara rimlig och hållbar. Det tycks inte rimligt då vi ser till de normer och principer som tas upp i jus ad bellum och FN-stadgan. Inte heller hållbart då argumenten inte är starka nog.

Eftersom det är omöjligt att spola tillbaka tiden och testa ”om inte” – kommer vi aldrig få veta vad som skulle ha hänt vid ett annat scenario. Vid en sådan här analys uppkommer frågan om USA kunde gjort detta på ett annat sätt och hur kriget hade påverkats om det skett med FN:s legitimitet.

4.2.5 Outtalade intentioner?

USA nämnde inte Iraks olja som en anledning till interventionen, trots detta har det spekulerats att det kan vara en uttalad intention. Bush har uttalat sig om att Iraks naturresurser ska gynna det irakiska folket (Bush 16 mars 2003) och hur civila och soldater ska överväga sitt agerande när kriget har inletts, där han uppmanar dem till att inte förstöra oljekällor (Bush 17 mars 2003). Bush påstår sig komma med en sådan uppmaning för att irakierna ska tänka klok och inte göra något som de sen får ångra. Men det kan också tolkas som att han är orolig över att oljan ska förstöras för att han vill dra nytta av den och garantera USA:s oljetillförsel. Detta är inte helt orimligt då det framgår av en rapport från 2001 att USA:s höga energikonsumtion lett till en kritisk energisituation, vilket också beror på brist på reservkapacitet och låg oljetillgång (CFR 2001:3, 110).

Hallenberg menar däremot att det inte är särskilt troligt att USA hade som målsättning att ta kontroll över oljan och argumenterar om att oljemarknaden är en internationell marknad som inte kan kontrolleras av en enda stat. Dessutom skulle Hussein inte ha något annat val än att exportera Iraks olja för att få en inkomst vilket innebär att USA borde ha föredragit att köpa oljan på vanliga villkor snarare än att bekosta ett krig för att komma åt den (Hallenberg 2004:14f). Det finns belägg både för och emot argumentet att oljan var en intention. Det blir svårt

att pröva argumentet då de antaganden som görs är ofullständiga eftersom det inte är ett uttalande från USA:s sida utan enbart spekulationer.

5 Slutsats

I vår slutsats kommer vi besvara de frågeställningar vi formulerade i kapitel 1.1. Fråga två, angående Bushadministrationens argument, har vi redan redogjort för i analysen (se 4.1), därför kommer vi nu fokusera på de två andra frågorna och tydliggöra våra slutsatser från analysen. Vi börjar med den fråga som berör vår fallstudie för att sedan besvara den mer övergripande frågan om föreställningen om rättfärdiga krig.

5.1 Hur har USA anpassat sina argument efter *jus ad bellum*-principerna och FN-stadgan för att legitimera kriget?

För att gå till krig kräver omvärlden en förklaring och legitimitet för att starta ett rättfärdigt krig, i vår analys har vi kommit fram till att rätt orsak kan tyckas vara den princip som är mest konkret och därmed enkel att bygga sina argument på. Bushs retorik bygger mycket på skrämselfaktiska händelser. Vidare tycks han framställa USA som hjälten och Irak som fienden, vilket uppfattas som taktik för att få medhåll från omvärlden. Bush rättfärdigar kriget utifrån FN-stadgans självförsvarsrätt och att det är i förebyggande syfte. Däremot är vålds- och aggressionsförbudet inte lika centralt i argumentationen och uppfattas som att han undviker den då flertal av FRD:s principer inte ger den legala rätten till krig i detta fall.

Det är enklare att presentera belegg för en del *jus ad bellum*-principer, vilket märks på argumentationens fokus. Ett tydligt anpassat argument är att Bush vill ha FN:s legitimitet och tar upp vikten av dess roll för världsfred. När stödet uteblir justeras USA:s argument så att de framhålls som rätt auktoritet utifrån 1441. Genom Bushs tolkning av den och sättet den är formulerad på anser han sig ha legitimitet.

Vidare är rätt intention ännu en princip där vi ser tendenser till anpassning. Principen bygger på att krig inte ska föras för att gynna den krigförande aktören, som kan vara en anledning till att Bush framhöll argument om den ohållbara humanitära situationen. Då vi visat i idékritiken hur de humanitära skälen inte kan anses sanna, blir beläggen än större för att USA använt sig av argument om humanitet för att rättfärdiga kriget. I argumentationen lyftes heller inte den humanitära situationen för irakierna fram som akut, utan snarare hotet från Irak mot USA. Detta tyder också på att det inte fanns belegg för de humanitära argumenten.

En annan intressant aspekt då vi granskar de anpassade argumenten är hur Bush lägger över ansvaret för krigsutbrottet på Hussein. Vi tolkar detta som att Bush är medveten om det omoraliska i situationen att starta krig och vill därför inte heller bära ansvaret för det. Eftersom Bush saknar belägg för att legitimera kriget tycks han därför anpassa argumenten så han själv framstår i god dager.

Analysen visar att argument ofta justerats för att passa in på Bushadministrationens åsikter, samt att de lyfter fram det som anses viktigt och som de har mest belägg för. Även om alla principer implicit berörs, är det tydligt vilka principer de lägger fokus på. Den gamla traditionen med jus ad bellum-principerna är fortfarande aktuella, även en stormakt som USA använder dem för att legitimera krig, vilket dock inte behöver betyda att argumenten är sanningsenliga.

5.2 På vilket sätt underlättar/försvårar *föreställningen om rättfärdiga krig* att starta krig?

Utifrån vår fallstudie har vi djupare inblick i problematiken kring föreställningen om rättfärdigat krig och hur den ger olika tolkningsmöjligheter beträffande när det är legitimt att starta krig. Vi har sett exempel på hur den både kan underlätta och försvåra rättfärdigandet av krig. Jus ad bellum-principerna är inget dagens politiker medvetet utgår ifrån, men vår undersökning tyder på att en del av principerna är etablerad normer i den nutida legitimeringen av krig.

Föreställningen om rättfärdigat krigs historiska bakgrund ger ett västerländskt synsätt och värderingar, som än idag tillämpas av de västerländska ledarna. Som vi har sett i vår fallstudie kan många av Bushs argument implicit kopplas till jus ad bellum-principerna. I västvärlden är traditionen om rättfärdiga krig en befäst norm och därmed ligger nära till hands att testa sina argument mot principerna i teorin. Enligt teorin om rättfärdigat krig och FN-stadgan förekommer det situationer då det är rättfärdigat att föra krig, vilket leder till att det underlättar möjligheten att framhålla argument därefter. Normerna om rättfärdiga krig innehåller ingen legal status och på så vis blir det svårt att säga att de försvårar rättfärdigandet av krig. Det ansvaret ligger snarare hos FN och dess stadga, men då måste dessa regler vara tydligt utformade så att de inte inbjuder till tolkningsmöjligheter. FN måste därmed upprätthålla sin status som den viktigaste aktören för internationell fred och säkerhet, vilket bygger på att medlemsstaterna följer stadgan.

FN-stadgan har utvecklats för att försvåra orättfärdiga krig, dock är den inte fullständig och kan inte vara det kompletta redskapet som behövs idag, medan jus ad bellum-principerna blir verktygen för att rättfärdiga krig.

6 Referenser

6.1 Primärmaterial

FN-förbundet, "Förenta Nationernas stadga och stadga för den internationella domstolen", www.fn.se/fn-info/om-fn/fn-stadgan/, hämtad 2009-11-28.

FN:s säkerhetsråd, 2002-11-08. "Resolution 1441", www.un.org/Docs/scres/2002/sc2002.htm, hämtad 2009-12-09.

6.1.1 Tal från Vita husets hemsida

12 september 2002. Address to the United Nations General Assembly in New York City. Hämtad 2009-12-16.

16 oktober 2002. Remarks on Signing the Authorization for Use of Military Force Against Iraq Resolution of 2002. Hämtad 2009-12-16.

8 november 2002. Remarks on the Passage of a United Nations Security Council Resolution on Iraq. Hämtad 2009-12-16.

28 januari 2003. Address Before a Joint Session of the Congress on the State of the Union. Hämtad 2009-12-09.

31 januari 2003. The President's News Conference With Prime Minister Tony Blair of the United Kingdom. Hämtad 2009-12-09.

6 februari 2003. Remarks on the Iraqi Regime's Noncompliance With United Nations Resolutions. Hämtad 2009-12-09.

6 mars 2003. The President's News Conference. Hämtad 2009-12-09.

15 mars 2003. The President's Radio Address. Hämtad 2009-12-09.

16 mars 2003. The President's News Conference With Prime Minister Jose Manuel Durao Barroso of Portugal, President Jose Maria Aznar of Spain, and Prime Minister Tony Blair of the United Kingdom in the Azores, Portugal. Hämtad 2009-12-09.

17 mars 2003. Address to the Nation on Iraq. Hämtad 2009-12-09.

19 mars 2003. Operation Iraqi Freedom Address to the Nation. Hämtad 2009-12-16.

Alla tal går att söka på Vita husets hemsida. Eftersom att det inte går att länka direkt till talen då URL-adressen blir ogiltig hänvisar vi till denna sida:

www.gpoaccess.gov/wcomp/search.html

6.2 Sekundärmaterial

- Aggestam, Karin, 2004. "Inledning: Teoritraditioner om rättfärdiga krig", i *(O)Rättfärdiga krig*, Aggestam, Karin (red.). Lund: Studentlitteratur.
- Baier, Matthias – Svensson, Måns, 2009. *Om normer*. Malmö: Liber AB.
- Baylis, John – Smith, Steven – Owens, Patricia, 2008. *The Globalization of World Politics: An introduction to international relations*. New York: NY., Oxford University Press. 4th ed.
- Beckman, Ludvig, 2007. *Grundbok i idéanalys: det kritiska studiet av politiska texter och idéer*. Stockholm: Santérus.
- Bellamy, Alex J., 2006. *Just Wars, From Cicero to Iraq*. Cambridge: Polity Press.
- Bellamy, Alex J., 2009. "When is it Right to Fight? International Law and Jus ad Bellum", *Journal of Military Ethics*, 8: 3, 231 — 245.
- Bergström, Göran – Boréus, Kristina, 2000. *Textens mening och makt*. Lund: Studentlitteratur.
- Bring, Ove, 1997. *FN-stadgan och världspolitiken: om folkrättens roll i en föränderlig värld*. Stockholm: Nordstedts Juridik AB.
- Brunnée, Jutta – Toope, Stephen J., 2004. "Slouching Towards New 'Just' Wars: The Hegemon after September 11th", *International Relations* 2004; Volume 18; pp. 405-423.
- Byers, Michael, 2003. "Preemptive Self-defense: Hegemony, Equality and strategies of Legal Change", *The Journal of Political Philosophy*: Volume 11, Number 2, 2003, pp. 171–190.
- CFR - Council on Foreign Relations, 2001-04-12. "Strategic Energy Policy Challenges for the 21st Century", www.cfr.org/publication/3943/strategic_energy_policy.html, hämtad 2010-01-03.
- Cox, Michael. "From the cold war to the war on terror" i Baylis, John – Smith, Steven – Owens, Patricia, 2008. *The Globalization of World Politics: An introduction to international relations*. New York: NY., Oxford University Press. 4th ed.
- Dinstein, Yoram 2005. *War, aggression and self-defence*. 4. ed. Cambridge: Cambridge Univ. Press.
- Dunne Tim. "Liberalism" i Baylis, John – Smith, Steven – Owens, Patricia, 2008. *The Globalization of World Politics: An introduction to international relations*. New York: NY., Oxford University Press. 4th ed.
- Esaiasson, Peter – Gilljam, Mikael – Oscarsson, Henrik – Wängnerud, Lena, 2007. *Metodpraktikan*. Stockholm: Nordstedts Juridik AB.
- Finnemore, Martha – Sikkink, Kathryn 1998. "International Norm and Political Change". *International Organization*, vol. 52, no. 4. pp. 887-917.
- Hagman, Ulf, 2009-09-04. "Irak, fördjupning", http://www.sakerhetspolitik.se/templates/Level2Page____1099.aspx. Hämtad 2010-01-03.
- Hallenberg, Jan, 2004. "Vilka mål ville Bushadministrationen uppnå med att invadera Irak?" i *Irakkriget: perspektiv på politik och krigföring*, Anderberg,

- Bengt; Cedergren, Anders; Ring, Stefan; Ångström, Jan (red.) Stockholm: Krigsvetenskapliga institutionen, Försvarshögsk.
- Holmes, Robert L., 1989. *On war and morality*. Princeton, N.J.: Princeton University Press.
- Hyde-Price, Adrian, 2004. "Rättfärdigande av amerikansk krigföring" i *(O)Rättfärdiga krig*, Aggestam, Karin (red.). Lund: Studentlitteratur.
- Höglund, Anna T., 2004. "Inledning: Teologi, genus och rättfärdiga krig", i *(O)Rättfärdiga krig*, Aggestam, Karin (red.). Lund: Studentlitteratur.
- Iraq Body Count, 2003-2010. www.iraqbodycount.org/database/. Hämtad 2009-01-01)
- Karlsson, Roger, 2004. "Iraks politiska strategier inför och under kriget" i *Irakkriget: perspektiv på politik och krigföring*, Anderberg, Bengt; Cedergren, Anders; Ring, Stefan; Ångström, Jan (red.) Stockholm: Krigsvetenskapliga institutionen, Försvarshögsk.
- Malanczuk, Peter, 1997. *Akehurst's Modern Introduction to International Law*. New York: Routledge.
- Malone, David M., 2006. *The International Struggle Over Iraq: politics in the UN Security Council 1980-2005*. New York: NY., Oxford University Press.
- Opp, Karl-Dieter, 2002. "When Do Norms Emerge by Human Design and When by the Unintended Consequences of Human Action?: the Example of No-Smoking Norm, *Rationality and Society* 14; 131.
- Orend, Brian, 2001. *Michael Walzer on war and Justice*. McGill-Queen's University Press, (e-book).
- Shiner, Phil & Williams, Andrew (red.) 2008. *The Iraq War and international law*. Oxford: Hart.
- Sjoberg, Laura 2006. *Gender, justice, and the wars in Iraq: a feminist reformulation of just war theory*. Lanham, Md: Lexington Books.
- Stoessinger, John G., 2005. *Why nations go to war*. 9. ed. Belmont: Wadsworth
- Thakur, Ramesh Chandra, 2006. *The United Nations, peace and security: from collective security to the responsibility to protect*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Wiklund, Mats, 2008. *Amerikansk utrikespolitik i förvandling*. Stockholm: Utrikespolitiska institutet.

Bilaga

Bilaga 1: FN-stadgan

2.4. Självförsvarsrätten.

Alla medlemmar skola i sina internationella förbindelser avhålla sig från hot om eller bruk av våld, vare sig riktat mot någon annan stats territoriella integritet eller politiska oberoende, eller på annat sätt oförenligt med Förenta Nationernas ändamål.

Artikel 51. Vålds- och aggressionsförbudet.

Ingen bestämmelse i denna stadga inskränker den naturliga rätten till individuellt eller kollektivt självförsvar i händelse av ett väpnat angrepp mot någon medlem av Förenta Nationerna, intill dess att säkerhetsrådet vidtagit nödiga åtgärder för upprätthållande av internationell fred och säkerhet. Åtgärder vidtagna av medlemmar under utövande av denna rätt till självförsvar skola omedelbart inberättas till säkerhetsrådet och skola ej i något avseende inverka på säkerhetsrådets rätt och skyldighet enligt denna stadga att vid varje tillfälle handla på sätt, som rådet anser nödvändigt för att upprätthålla eller återställa internationell fred och säkerhet.

Bilaga 2: Tabell

Jus ad bellum	Rätt auktoritet	Rätt orsak	Rätt intention	Rimligt hopp om framgång	Sista utvägen	Proportionalitet
FN	Rätt till självförsvar Vålds- och aggressionsförbudet 1441	Rätt till självförsvar Vålds- och aggressionsförbudet 1441				
USA:s argument	USA:s suveräna rätt. 1441 ger rätten till intervention. Rätt till försvar av sitt land. FN tar ej sitt ansvar.	Humanitärt: befria irakiska folket från Hussein Självförsvar: Irak är ett hot med massförstörelsevapen och terroristkopplingar. Hot mot USA:s säkerhet och världsfreden. Säkrare att agera nu än att vänta.	För fred, säkerhet och demokrati, i Irak och världen. Internationella samfundets plikt att främja fred. USA:s goda vilja.	Humanitärt: USA vill uppnå fred, kommer leda till förbättring. Störta Hussein. Förhindra terrorism.	12 år av diplomati. USA gjort alla fredliga försök. Irak har ej samarbetat. 1441 var ett sista ultimatum. Krig är Husseins val.	USA ska göra allt som krävs för att vinna kriget. USA ska göra allt för att skydda civila. Övervägt risker: invasion av Irak eller kvarstående hot mot USA.